

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תקציר גזר-דין

תפח"ע 51183-12-21 מדינת ישראל נ' פלוני

כב' השופטת הבכירה גיליה רביד, אב"ד; כב' השופט עודד מאור; כב' השופט שמואל מלמד

דעת הרוב של השופטים רביד ומאור, מפי השופטת הבכירה גיליה רביד, אב"ד

מלאכת גזירת הדין בתיק זה הייתה מבין הקשות והמורכבות. החלטתנו ניתנה לאחר בחינה מעמיקה, מחשבה והתלבטות אמיתית תוך שאנו מאזנים במכלול דק בין השיקולים ותת השיקולים השונים. מדובר בכתב אישום שלא ספק מגלם בחובו מסכת אירועים קשה ומטרידה, שמצדיקה מטיבה התייחסות עונשית רצינית.

נדגיש את המובן מאליו: אשמתו של הנאשם לקרות האירועים היא ברורה וחד משמעית. זאת, לא רק משום שהוא עצמו הודה מיד, עוד בפני השופט המגשר, התנצל בפני הנפגעות נטל אחריות מלאה והכיר באשמתו, אלא שמן הראוי בפן העקרוני שהאצבע המאשימה תופנה אל ה"עושה". אין לקבל גישה שלפיה יש לגלגל אחריות, בדרך כזו או אחרת, על הקורבן, על כך שאולי בדרך התנהלותו לא מנע את המעשים. אין סיבה שנערה תחשוש מקשר חברי רגיל עם בני גילה כדי שלא להיפגע מינית, אין סיבה לראות בנערה או באישה כמי שאחראית להתנהג באופן שלא יתפרש חלילה כהיתר לפגוע בה מינית. בוודאי אין לבקרה על ההחלטה האמיצה להגיש את התלונה, ביקורת שהשתקפה מדברי חלק מהמתלוננות.

מותב זה דן בעונשו של הנאשם בשבתו כבית משפט לנוער, על כל המשמעויות וההוראות שנוות לכך על פי חוק הנוער והפסיקה. בעת ביצוע העבירות, היא נקודת הזמן הרלוונטית לצורך התייחסותנו, הנאשם היה בן 13-15 שנים, רחוק מאד מגיל הבגרות הן בהיבט הכרונולוגי והן בהיבט המנטלי.

בית המשפט העליון עמד לא אחת על ההבדל בין ענישת קטינים לבגירים ועל כך שבבוא בית המשפט לגזור את דינו של קטין, זאת הן בכלל והן בעבירות מין בפרט, הוא מקנה משקל יתר לנסיבות האישיות של הקטין ולסיכויי להשתקם. מדיניות זו מושתת על שלושה טעמים: גילו של הקטין הגורם לכך שהתנהגותו העבריינית עלולה להיות תוצאה של חוסר בגרות וחוסר הבנה של חומרת מעשיו והשלכותיהם, הרצון להגן על קטינים מפני תנאי כליאה קשים ומהיחשפות לדפוס התנהגות עבריינית בבית הסוהר, ושלישית - השאיפה לשקם קטינים בתחילת חייהם ודרכם לפני שתוחמץ ההזדמנות לכך.

הנאשם העומד לדין ביצע שורה של עבירות מין, ביניהן מעשים מגונים, אינוס וניסיון אינוס, בהיותו בן 13-15, כלפי שש נערות בנות גילו שלמדו עמו בבתי הספר. עם חלק מהנפגעות קיים הנאשם מערכת יחסים חברית/זוגית כאשר המעשים כולם בוצעו במסגרות חברתיות או בנסיבות חברתיות.

מדובר במעשים חמורים, מכוערים ופוגעניים אשר ביטאו העדר נורמות תקינות באשר למותר ולאסור ביחסים בין שני המינים, חוסר התייחסות ואמפתיה לרצון נפגעות העבירה וראיית צרכיו המיניים בלבד. עם זאת נכון להבהיר, שלא כל האישומים הם בדרגת חומרה זהה הן מבחינת סעיף העבירה והן מבחינת נסיבות ביצועה, ועל חלקם ניתן אפילו לומר שהם מצויים ברף חומרה נמוך יחסית.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

הנאשם הודה בעובדות כתב האישום מיד בתחילת ההליך הפלילי. בהודייתו הוא חסך את עדות הנפגעות בבית המשפט על כל המשמעויות הנלוות, וכן נטל קבל עם אחריות מלאה על מעשיו ובכך השתיק כל לזות שפתיים, ככל שהושמעה ותהא מושמעת. לנתון זה משמעות מוכרת ומשמעותית להקלה בעונש.

אודות הנאשם הוגש תסקיר ארוך מפורט ומנומק. התסקיר כטיבו עומד על הקשיים ועל הנתונים האישיותיים הטעונים טיפול, אבל המסקנה המקצועית של עורכי התסקיר היא שקיים בהחלט אופק טיפולי וסיכוי לשיקום, הגם שבאופן הגיוני, כמקובל, מדובר בתהליך ארוך. איש איננו יכול להבטיח הצלחה בשיקום, ראיית הנולד לא לנו היא, ואולם מקום שבו על דעת הגורמים המקצועיים קיים לכך סיכוי, כאשר בהעדרו קיים סיכון - הרי שנכון לתת לכך את הסיכוי. הסנקציה העונשית שהומלצה על ידי שירות המבחן, לצד שיקומו של הנאשם, מהווה ענישה משמעותית שמבטיחה הגבלת חירותו של הנאשם לתקופה ניכרת, כאשר אי עמידה בתנאים תביא לשליחתו של הנאשם אל מאחורי סורג ובריח לתקופה שנקבעה.

במכלול השיקולים והאיזונים מסקנתנו היא שנכון במקרה זה להעדיף את המלצת שירות המבחן, שהוא גורם מקצועי רב משקל בענישת קטינים. החברה לא תרוויח דבר משליחתו של הנאשם לכלא בעיתוי הנוכחי תוך ניתוק מההליך הטיפולי שבו הוא כבר נתון. בין החלופה של הטלת מאסר בפועל, מאסר שלאחריו עלול הנאשם לצאת לחופשי מהכלא ללא מענה טיפולי מספק - לבין הגבלת חירותו של הנאשם במעון נעול, חלף מאסר, לפרק זמן משמעותי שבמסגרתו הנאשם גם יעבור טיפול – עדיפה בעינינו האופציה השנייה. אופציה זו גם עולה בקנה אחד עם הפסיקה הדנה בענישת קטינים, המבטאת העדפה של האפיק הטיפולי. במקרה זה החזקת הנאשם במעון נעול תהא לתקופה המקסימלית האפשרית על פי דין, עד גיל 21.

אנו מחליטים אפוא בדעת רוב להטיל על הנאשם את העונשים הבאים:

1. הנאשם יוחזק במעון נעול בחסות הנוער, חלף מאסר, בהתאם לסעיף 25 לחוק הנוער למשך 3 שנים ותשעה חודשים. שירות המבחן ידווח כל 6 חודשים ו/או במידה שהנאשם לא יעמוד בכללי המקום.
  2. מאסר על תנאי של 12 חודשים שהנאשם לא יעבור עבירות לפי סעיפים 345, 346, 347 ו-348 לחוק העונשין תוך 3 שנים מיום שחרורו מהמעון הנעול.
  3. הנאשם ישלם לנפגעות העבירה פיצוי מוסכם בסך של 120,000 ₪ אשר יחולק ביניהן באופן שווה. הסכום יועבר לנפגעות העבירה מתוך הכספים שהפקיד הנאשם בקופת בית המשפט מראש, וזאת בהתאם לפרטים שתמציא המאשימה למזכירות בית המשפט.
  4. הנאשם יחתום על התחייבות בסך של 20,000 ₪ שלא יעבור את העבירות לפי סעיפים 345, 346, 347 ו-348 לחוק העונשין תוך שנתיים מיום שחרורו מהמעון הנעול. אי חתימה על התחייבות תגרור מאסר של 30 יום.
- שמענו את קולן של הנפגעות, ראינו את מצוקתן. אנו תקווה שהנפגעות יוכלו לפתוח דף חדש בחייהן ולשקם את עצמן. מדובר בנערות צעירות וברוכות כישרון שכל עתידן לפניהן - וכך עליהן לראות את עצמן. שיקומן העצמי איננו פונקציה של העונש שיירצה הנאשם.**

דעת המיעוט - השופט מלמד:

לצורך בחינת השאלה שלפנינו יש לבחון את השיקולים השונים על פי הכלים שנטע בית המשפט העליון לענישת קטינים, דהיינו: גילו של העבריין, האם הביע חרטה, עברו הפלילי, סיכויי השיקום וחומרת המעשה. אין חולק שגילו של הנאשם הינו אלמנט משמעותי וחשוב. במקרה שלנו הנאשם הביע חרטה וגם עברו הפלילי נקי. אין חולק שבענישת קטינים יש העדפה לאופציית השיקום. עם זאת, במקרה שלנו, לגבי סיכויי השיקום של הנאשם, מדובר באומדן, פרוגנוזה הצופה פני עתיד אשר נשענת על המידע שבידי בית המשפט בעת הזאת,

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

והיא יכולה להשתנות. לאור האמור בתסקיר בדבר אישיותו של הנאשם, בעיותיו, הקצב האיטי של ההתקדמות בטיפול, התנהגות לא מותאמת לעיתים מצד הנאשם ותחת ההנחה שהטיפול מטיבו לא יוכל לשנות מקווי האישיות - יש עמי ספק עד כמה יצלח הטיפול. בהינתן זאת, שיקול מכריע הוא חומרתן של העבירות שביצע הנאשם. למרות שכל אחד מהאישומים, כשלעצמו, איננו ברף חומרה גבוה של עבירות המין, שעה שהנאשם לא ביצע עבירת אלימות שהיא מעבר לאלימות המינית, הרי שצבר המעשים יוצר תמונה עגומה וקשה. אני שם לנגד עיני גם את הסבל הרב שנגרם למתלוננות, הגם שסבל זה איננו יכול להוות שיקול בלעדי.

סוף דבר, נוכח חומרת המשום וריבויים, משום שלא ברורה מידת השיקום העתידי, העובדה שההירתמות הנוכחית של הנאשם לשיקום לא קידמה אותו בצורה משמעותית והקושי שקשור בהפרעה אישיותית שבגללה לא ניתן לקבוע ששיקום ארוך טווח יביא לתוצאה הנדרשת – אני סבור שיש להטיל על הנאשם מאסר בפועל למשך 30 חודשים. שאר רכיבי העבירה שנקבע בחוות דעתה של השופטת רביד, מקובלים עלי.

- התקציר אינו בא להחליף את פסק-הדין, הנוסח המחייב הוא זה של פסק-הדין המלא.